

บทที่ 1

บทนำ

1.ความสำคัญและที่มา

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งศิลปวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่งอารยธรรมตะวันออกที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งของโลก มีโบราณสถาน โบราณวัตถุที่หลากหลาย ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีเสน่ห์ไม่เหมือนที่ใดในโลกและชาติใดก็ไม่สามารถลอกเลียนแบบศิลปวัฒนธรรมความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของไทยเราได้ มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวนมากที่หลงใหลในความงามของศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย ทำให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้มาท่องเที่ยวในประเทศไทยและนํารายได้มาสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก จึงทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้รับความนิยมมาก เช่นเดียวกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ

เศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันนับว่ายังไม่มีเสถียรภาพ กำลังเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากผลกระทบที่เกิดจากวิกฤติการณ์แฮมเบอร์เกอร์ ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบไปด้วย และปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจในประเทศไทย คือ วิกฤติการณ์ทางการเมือง มีการแบ่งฝ่ายทางการเมืองกันอย่างชัดเจน เกิดการขัดแย้งกันอย่างรุนแรงจนทำให้เกิดจลาจลกลางเมืองหลวง เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2551 ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่ออกจากประเทศไทยสู่สายตาชาวโลกอาจทำให้นักท่องเที่ยวไม่กล้ามาท่องเที่ยวยังประเทศไทย แต่ก็ยังมีชาวต่างชาติบางคนที่เคยมาท่องเที่ยวในประเทศไทย เข้าใจสภาพการณ์ของประเทศไทยและยังประทับใจความสวยงามด้านต่างๆ ของประเทศไทย เช่น ผู้คนมีอัธยาศัยและมิตรไมตรีที่ดีต่อนักท่องเที่ยว ประทับใจในด้านการบริการ สถานที่ท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม และแหล่งบันเทิง ทำให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้ มีบทบาทในการรักษาลาดทางการท่องเที่ยวเอาไว้ได้ โดยนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวซ้ำ ทั้งนี้ก็เพราะว่าประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งสวรรค์ของการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวของภาคใต้เป็นที่มาของรายได้อันดับ 1 ของรายได้ทั้งหมดของภาค รายได้จากการท่องเที่ยวของ 5 จังหวัดภาคใต้ (ตอนกลาง) ในปี 2547 เป็นเงินจำนวน 21,564.44 ล้านบาท มีจำนวนนักท่องเที่ยว 5,217,473 คน จังหวัดสตูลมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวนเฉลี่ย 73,700 บาท/คน/ปี (www.nesdb.go.th,2555) ทั้งนี้เพราะจังหวัดสตูล มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย เป็นจังหวัดที่มีต้นทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมที่เพียบพร้อม เอื้อต่อการพัฒนาต่อยอดในทุกๆ ด้าน ตำบลปุย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมือง จังหวัดสตูล ระยะทาง 17 กิโลเมตร โดยสารทางบก 12 กิโลเมตร ทางเรือ 5 กิโลเมตร เป็นตำบลเก่าแก่ มีประวัติการตั้งถิ่นฐานยาวนานประมาณ 400 ปี ควบคู่กับจังหวัดสตูล ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในตำบลปุยส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นตำบลที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ทำให้มีการเชื่อมโยงกันทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมกับมาเลเซีย มีความเกี่ยวเนื่องกันทางเชื้อชาติและศาสนา เพราะชาวปุยของไทยแต่งงานกับชาวมาเลเซียเป็นจำนวนมาก ชาวปุยเมื่อก่อนมักมี 2 สัญชาติ คือ สัญชาติไทยกับมาเลย์ ประวัติและความเป็นมาของตำบลนั้นน่าศึกษาค้นหา มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย คนในตำบลสามารถพูดได้ 2 ภาษา คือ ภาษาไทยภาคใต้และภาษายาวี ตำบลปุยประกอบไปด้วยเกาะเล็กๆ อีก 4 เกาะ คือ เกาะยาว เกาะปริ่มนา เกาะขมิ้น และเกาะการาบ ซึ่งแต่ละเกาะก็มีความสวยงามและมีประวัติความเป็นมาน่าสนใจทั้งสิ้น บนเกาะมีสถานที่ที่สำคัญมากมาย เช่น บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ 400 ปี ต้นมะขาม 3 พันธุ์ อายุ 400 ปี รอยฝ่าเท้ายักษ์ หาดทรายแดง ถ้ำลอดปุย ถ้ำมรกต ฯลฯ เนื่องจากตำบลปุยมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกาะชาวบ้านจึงต้องพึ่งพิงตนเองด้วยการทำนา ทำสวน และทำประมงมายาวนาน ทำให้ชาวบ้านตำบลปุยมีภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตที่

หลากหลายและมีเอกลักษณ์เฉพาะ มีการละเล่นเป็นของตนเอง เช่น ปัญจศิลป์ และขนมพื้นเมืองชนิดต่างๆ ซึ่งปยูยังคงรักษาเอกลักษณ์เอาไว้จนถึงทุกวันนี้

ด้วยความน่าสนใจและน่าศึกษาของตำบลปยูดังที่กล่าวมา ตำบลปยูเพิ่งเปิดรับนักท่องเที่ยว นักวิจัยจึงสนใจที่จะหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่สนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงเป็นเหตุผลหลักในการทำวิจัยครั้งนี้

2.วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐานของชุมชน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน ของชาวบ้านตำบลปยู อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

2.2 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตำบลปยู อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

3.ขอบเขตการวิจัย

โครงการ การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลปยู อำเภอเมือง จังหวัดสตูล : วัฒนธรรม 2 แผ่นดิน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (qualitative and quantitative researchs) ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานของตำบลปยู จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยศึกษาประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน รูปแบบการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย) ของชาวบ้านตำบลปยู

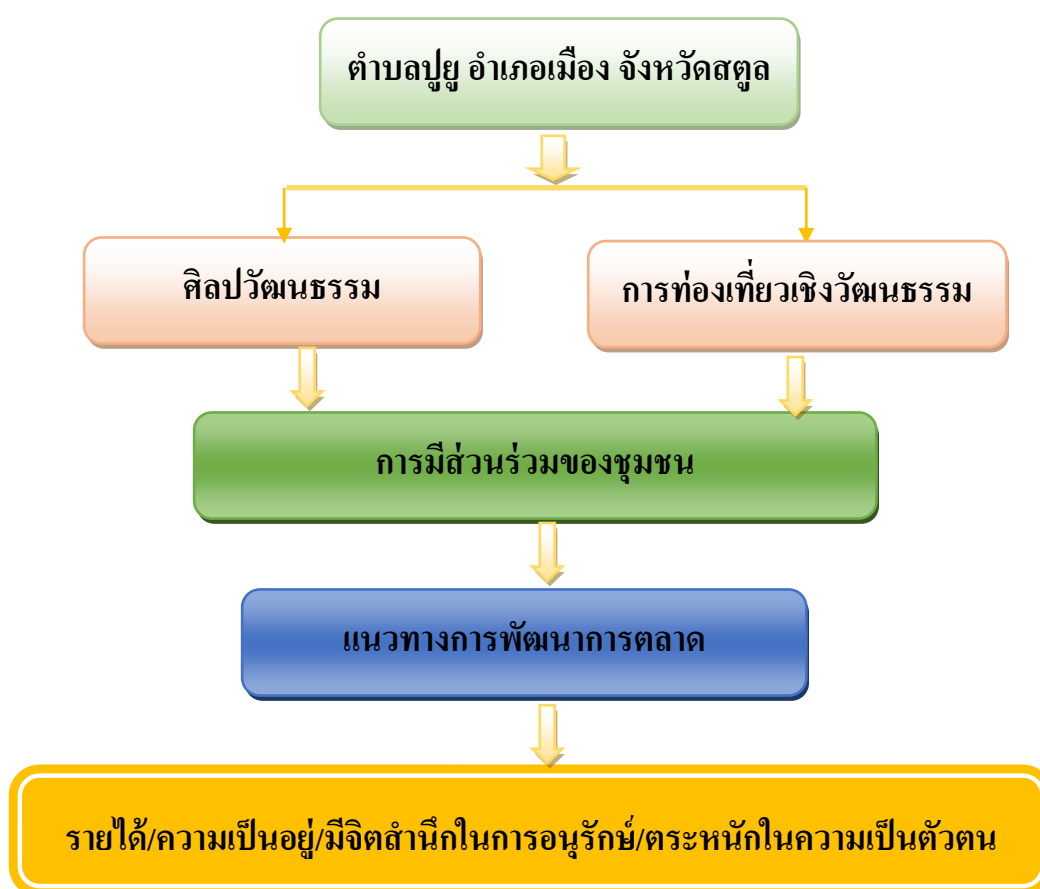
ใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวบ้าน จัดเวทีชาวบ้านเพื่อรวบรวมประวัติความเป็นมา ศิลปวัฒนธรรม การละเล่น และภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ พร้อมจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยว จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตำบลปยู

ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structure Questionnaires) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของชาวบ้านในตำบลปยูเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและหาแนวทางในการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นำข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่ได้ มาสังเคราะห์และวิเคราะห์ร่วมกัน นำข้อมูลที่ได้มาสรุปพร้อมเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและจัดการด้านการตลาดเชิงวัฒนธรรมของตำบลปยูเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

พื้นที่ที่ทำการศึกษา ครอบคลุมทั้ง 3 หมู่บ้านของตำบลปยู อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ประกอบไปด้วย 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านเกาะยาว หมู่ที่ 2 บ้านตันหยกกาโบย และหมู่ที่ 3 บ้านปยู (ภาพที่ 1-2)

4.กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัย การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตำบลปุย อำเภอมือง จังหวัดสตูล : วัฒนธรรม 2 แผ่นดิน ทำการศึกษาโดยรวบรวมข้อมูล ประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐานของชุมชน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาชาวบ้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย) ซึ่งการศึกษานี้ขึ้นอยู่กับฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนและจากการตรวจสอบเอกสารและทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเกี่ยวกับตำบลปุย อำเภอมือง จังหวัดสตูล สามารถเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5.นิยามศัพท์

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่ง que แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง que มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย

การพัฒนาการตลาด (Marketing Development) หมายถึง การกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่ดีกว่าอย่างเป็นระบบการจัดการการตลาด (Marketing Management) หมายถึง การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด การพัฒนากลยุทธ์การตลาด การวางโปรแกรมการตลาดและการบริหารความพยายามทางการตลาด

การมีส่วนร่วม (Participatory) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน

การพึ่งตนเอง (Self-reliance) หมายถึง ความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ มั่นคง สมบูรณ์ ซึ่งการพึ่งตนเองได้นั้น มีทั้งในระดับบุคคล และชุมชน การพึ่งตนเอง ต้องสามารถผันเปลี่ยนไปตามเวลาได้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องและสมดุล

ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Wisdom,Indigenouse Knowledge) หมายถึง ความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกคนรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับ ประยุกต์และเปลี่ยนแปลง จนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ชาวบ้านในตำบลปุย เข้าใจและภาคภูมิใจในความเป็นตัวตนของตนเอง ตระหนักและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมประเพณี การละเล่นต่างๆ ซึ่งจุดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมของชาวบ้านตำบลปุย สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว เสพสุนทรียะความเป็นอัตลักษณ์ของชาวบ้านในตำบลปุย ทำให้ชาวบ้านห่วงหาพันธุการทางด้านการท่องเที่ยวของตนเอง ทำให้เกิดรายได้ ซึ่งมาจากการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง ในอนาคตสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาท่องเที่ยวยังเกาะได้ ใช้การท่องเที่ยวเป็นตลาดกระจายสินค้าพื้นเมืองนำรายได้มาสู่ท้องถิ่น เช่น อาหารทะเล ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านและได้แนวทางในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นแนวทางในการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวให้กับกลุ่มอื่นๆ ที่สนใจได้